

Obranný charakter sovětské vojenské doktríny a příprava vojsk

Upravený a zkrácený redakční článek, uveřejněný v sovětském časopisu „Vojennaja mysl“ č. 1/1988.

Sovětské ozbrojené síly začaly nový výcvikový rok 1988 — rok svého slavného sedmdesátiletého výročí, které je významné v mnoha vztazích.

V popředí vnitřní politiky to bude rok konání XIX. Všesvazové konference KSSS, dalšího rozvoje procesu přestavby, její nové etapy, naléhavého uvedení do života kursu strany na urychlení sociálně ekonomického rozvoje sovětské společnosti, konstruktivní praktické práce při uskutečňování plánu třetího roku dvanácté pětilet-kv. splnění strategických plánů vytyčených XXVII. sjezdem KSSS.

V zahraničněpolitickém směru je rok 1988 rokem aktivnějšího boje za posílení

míru a socialismu, za oslabení mezinárodního napětí, odvrácení války, za omezení závodů ve zbrojení a postupného snižování úrovně vojenské protiváhy. Historická smlouva o likvidaci dvou tříd jaderných raket a rovněž přijaté důležité dohody o různých otázkách zahajují nové období v rozvoji mezinárodních vztahů, vytvářejí reálné předpoklady pro snížení úrovně válečného nebezpečí.

Při plnění úkolů, které stojí bezprostředně před ozbrojenými silami, stane se tento rok rokem praktické realizace zásad sovětské vojenské doktríny, jednotné doktríny členských států Varšavské smlouvy, jejich dalšího kvalitativního zdokonalování.

Soudobá sovětská vojenská doktrína představuje systém oficiálně přijatých, základních názorů na odvrácení války, vojenskou výstavbu, přípravu země a ozbrojených sil k odrazení agrese a způsoby vedení ozbrojeného zápasu při obraně socialismu.

Z tohoto ustanovení vyplývá, že sovětská vojenská doktrína nesměruje k přípravě na válku, ale proti ní, na upevnění

pilířů mezinárodní bezpečnosti. Vychází z nepřipustitelnosti války, určuje komplex účinných politických a obranných opatření, které směřují k odvrácení války, nemožnosti agresorovi ji rozpoutat se spoleháním na jakoukoli převahu a iluzivní naději dosáhnout vítězství.

Je nutné zdůraznit, že takové přímé a ostré vytyčení zásad o odvrácení války je zahrnuto v definování sovětské vojenské

doktríny poprvé. Je pochopitelné, že i dříve vojenská činnost Sovětského svazu a ostatních socialistických států předpokládala boj proti válce. Nyní je ovšem tento úkol nejen v politice, ale i ve vojenské doktríně. Byl postaven na první místo, stal se hlavním a určujícím.

Nejdůležitější zvláštností soudobé sovětské vojenské doktríny je její naprosto obranný charakter. Tento rys nabyl nyní na dalším rozvoji. Skládá se z obranné podstaty vojenskopolitických úkolů, které si vytyčuje sovětský stát ve veškeré praktické činnosti vnitřní i zahraničněpolitické, v charakteru vojenského plánování a vojenské výstavby, v přípravě ozbrojených sil.

Nejzřetelněji obranné zaměření sovětské vojenské doktríny, vojenské doktríny všech členských států Varšavské smlouvy, vyplývá z těchto klíčových zásad:

— Sovětský svaz, všechny členské státy Varšavské smlouvy nikomu nehrozí, nikdy se nedají cestou agrese. Nemají teritoriální nároky ani na jeden stát v Evropě, ani za jejími hranicemi. K žádnému státu, k žádnému národu nechovají se jako ke svému nepříteli. Naopak jsou připraveny se všemi státy budovat vztahy na základě vzájemného respektování zájmů bezpečnosti a mírového soužití.

— Sovětský svaz, členské státy Varšavské smlouvy nikdy za žádných okolností nezahájí jako první válečnou činnost proti žádnému státu nebo koalici států, jestliže se samy nestanou objektem agrese. Sovětský svaz nikdy nepoužije jaderné zbraně jako první.

— Sovětský svaz, členské státy Varšavské smlouvy upevňují svou obranu, uskutečňují vojenskou výstavbu v přísném souladu s principem vojenské rovnováhy, snaží se o udržování vojenské strategické rovnosti pokud možno na nízké úrovni, postčující pro obranu. Nesnaží se dosáhnout převahy, ale nepřipustí ji ani nad sebou.

Tyto hlavní zásady vytvářejí základ vojenské doktríny. Nacházejí reálné zosobnění ve vojenské praxi, konkrétních programech rozvoje a výcviku Sovětských ozbrojených sil.

Jak je známo, sovětská vojenská doktrína má dvě stránky — politickou a vojenskotechnickou.

Politická stránka je hlavní. Určuje vztahy k problémům války v jaderném věku, charakter vojenskopolitických úkolů při upevňování obrany socialistických států na základě jejího leninského chápání.

Nejdůležitější teze tkví v závěru XXVII. sjezdu KSSS o tom, že jakkoli je veliké

nebezpečí míru, vytvářeně politikou agresivních kruhů imperialismu, není osudná nevyhnutelnost světové války, je možné ji odvrátit. Přitom se předpokládá, že ve věku jaderných zbraní nepřipustit války, zajistit bezpečnost jen vojenskotechnickými prostředky je nemožné.

Při plnění tohoto úkolu stále na větším významu nabývají politické prostředky. Nezbytná je i spolehlivá obrana proti jakýmkoli možným útokům zvenku.

Vojenskotechnická stránka doktríny je podřízena politické. Určuje vlastně vojenskou, organizačně technickou, strategickou a vojenskoeconomickou opatření k odvrácení války a odrazení možné agrese, objasňuje pravděpodobný charakter války, jestliže se ji agresor pokusí rozpoutat proti SSSR a ostatním socialistickým státům, stanoví, jaké ozbrojené síly jsou potřebné v době míru a k vedení války, jak připravovat stát a armádu k odrazení agrese, jak ji používat. To všechno jsou složité a principiální otázky a správná odpověď na ně má velký teoretický a praktický význam.

Důležitou úlohu při jejich řešení hraje reálné hodnocení charakteru válečného nebezpečí, válečných příprav imperialismu. Je známo, že vojenskopolitické vedení USA a paktu NATO, přesto hodnotí nebezpečí jejího rozpoutání jako reálný nástroj k dosažení svých vojenskopolitických cílů. USA zatím nehodlají vzdát se svých perspektivních válečných programů, pokračují v rozpracovávání a rozvíjení nových systémů strategické výzbroje. Smlouva o raketách středního a kratšího doletu nebyla dosud ratifikována a již jsou rozpracovávány způsoby jejich nahrazení.

V rámci urychlovaného tempa uskutečňují rozvoj taktických jaderných prostředků a sil všeobecného určení cestou jejich přezbrojení na nové systémy vysoce přesných zbraní, rozvíjení úderného taktického letectva, kvalitativního zesílení námořních zbraní.

Zvláštní místo v agresivních válečných plánech USA zaujímá militarizace kosmu. Realizace je povýšena na úroveň vyšší státní politiky. Předpokládá se na jedné straně zajistit ochranu vlastního teritoria proti odvetnému úderu „kosmickým štítem“ — protiraketovou obranou ve mnoha sledech, na druhé straně rozvinout úderné síly na základnách v kosmu, které ve spojitosti s útočnými strategickými prostředky by umožňovaly USA beztrápně vést „ozbrojující“ jaderný úder na Sovětský svaz a ostatní státy Varšavské smlouvy, nebo v krajním případě neustále hrozit vedením takového úderu.

Agresivní zaměření válečných příprav USA a NATO, jejich vojenských doktrín se zřetelně projevuje v základních směrodatných dokumentech pro výstavbu ozbrojených sil, ve strategických koncepcích „přímé konfrontace“ a „pružné reakce“, v posledních operačně strategických koncepcích USA a NATO „kombinovaných vzdušných a pozemních operací (sražení)“.

Na nebezpečném charakteru nabývá každodenní činnost ozbrojených sil USA a NATO. Cvičení a manévry, každodenně konané v Evropě, v Atlantském oceánu a dalších strategicky důležitých prostorech, je velmi obtížné odlišit od reálného rozvíjení bojů k vedení války.

Z toho vyplývá nezbytnost zvyšování bdělosti a bojové pohotovosti Sovětských ozbrojených sil, neustálého zdokonalování jejich přípravy. Při plnění tohoto úkolu je nutné mít na zřeteli, že při obranném charakteru sovětské vojenské doktríny vycházejí ozbrojené síly SSSR z principu odvetné činnosti a jejich výstavba je řešena na základě rovnováhy a obranné dostatečnosti.

Složení, množství a kvalita výzbroje, které jsou v jejich vybavení, přísně jsou srovnávány s úrovní válečného nebezpečí, jsou určovány reálnými potřebami, které jsou nutné ke spolehlivé obraně, k odražení agrese. V tom je hlavní smysl principu obranné dostatečnosti.

Ovšem v podmínkách neustálého válečného nebezpečí, které je vytvářeno válečnými přípravami imperialismu, obrannou dostatečnost není možné vykládat jednostranně. Tím větší by byla chyba chápat jako jednostranné odzbrojení. Obranná dostatečnost je těsně spojena s principem vojenské rovnováhy. Jeho hranice nejsou limitovány námi, ale reálnou činností USA a bloku NATO. K tomu, aby byla vyloučena náhodnost a nedána možnost přistihnout se nepřipravení, je nezbytné i nadále uchovávat vojenskostrategickou rovnost, udržovat ozbrojené síly v takovém složení a stavu, aby byly schopny spolehlivě odrazit jakoukoli agresi.

Obsah obranné dostatečnosti je jasně vyjádřen v dokumentě, přijatém na berlínském zasedání Politického poradního výboru členských států Varšavské smlouvy.

Obranný charakter sovětské vojenské doktríny klade vyšší a přísnější požadavky na všechny prvky bojové pohotovosti a přípravy ozbrojených sil, na úroveň bojové kvalifikace důstojnických kádřů, štábů, svazů, svazků, útvarů, na organizovanost a vysokou kázeň vojsk. To je známé. Vojska

musí být připravena odrazit agresi cestou vedení odvetné obranné činnosti. To ovšem neznámá, že budou jen pasivně odražet úder nepřítel. Bude-li agrese proti SSSR nebo spojeneckým státům uskutečněna, neprodleně povedou na nepřítel zdrucující odvetné úder, budou působit s krajní rozhodností a aktivností. Rozpoutá-li agresor jakoukoli válku — jadernou nebo konvenční, nevyhne se odplatě. To určuje i celkové zaměření rozvoje a přípravy Sovětských ozbrojených sil.

Jich příprava musí být podřízena splnění úkolů a požadavků XXVII. sjezdu KSSS, následujících zasedání ÚV strany v rámci všestranného upevňování obrany země, udržování bojové síly a bojové pohotovosti armády na úrovni, zabezpečující odvrácení války a odražení imperialistické agrese, jejich schopnosti společně se spojeneckými armádami spolehlivě bránit zájmy a bezpečnost SSSR a států socialistického společenství, postavit se na zdrucující odpor agresorovi v jakýchkoli podmínkách zahájení a vedení války.

Armáda zahájila další období přestavby, v jejíž průběhu za přísného plnění dosažených mezinárodních dohod důrazně a postupně bude uskutečňováno jejich urychlené kvalitativní rozvíjení a zdokonalování, prakticky realizovány požadavky vojenské doktríny, její obranné zaměření.

Při plnění úkolů výcvikového roku musí příslušníci armády, zvláště řídicí vojenské kádry hluboce studovat podstatu a konkrétní požadavky sovětské vojenské doktríny, její nejdůležitější zásady, pochopit jak se její realizace odráží při řešení všech praktických otázek teorie a praxe vojenství, ve vojenské výstavbě, operační, bojové a politické přípravě.

Ve spojitosti s obranným zaměřením vojenské doktríny narůstá význam pohotovosti vojsk k zmaření možných válečných provokací imperialismu v době míru, činnosti ve výjimečné situaci, odražení možného napadení nepřítel v různých formách, zvláště při vedení překvapivého úderu. Tento úkol je nutné zkoumat ze širšího hlediska.

Ve středu pozornosti všech velitelů, štábů, politických orgánů musí být vždy otázky průzkumu, zabezpečení včasného a organizovaného přechodu vojsk z mírového na válečný stav, rychlého rozvinutí a přípravy k úspěšnému splnění bojových úkolů. Důležité je neustále zdokonalovat bojovou pohotovost a přípravu hotovostních sil a prostředků, nepřetržitě sladovat celý systém pohotovostní a bojové služby,

procvičovat způsoby činnosti při plnění náhle vzniklých úkolů.

Vysoká bojová a mobilizační pohotovost ozbrojených sil je zabezpečována jejich kvalitním naplněním, neustálou technickou pohotovostí zbraní a bojové techniky, existencí a správným udržováním nezbytných zásob materiálních prostředků, vysokou úrovní bojového výcviku vojsk, jejich ukázněností, politickým zakalením, vysokými morálními a politickými vlastnostmi. Vždy je třeba chápat, že nakonec zejména na lidech, na tom, jak dobře ovládají bojovou techniku a zbraně, závisí pohotovost vojsk.

Při zdokonalování bojové pohotovosti není konečný mezník. Nemůže mít dočasný nebo sezónní charakter. Úkol tkví v tom, aby neustále narůstala, rozvíjela se a byla udržována na takové úrovni, která je zapotřebí v konkrétních podmínkách situace.

Výsledkem vysoké bojové pohotovosti vojsk musí být spolehlivě a úspěšně splnění bojových úkolů ve všech, včetně nejjednodušších podmínkách války.

V rámci obranného charakteru vojenské doktriny je nezbytný nový přístup ve vztahu k výcviku na činnost vojsk za použití různých druhů zbraní. Bezpochyby by bylo předčasně a nepřístupné oslabovat naše úsilí při přípravě vojsk na činnost za použití jaderných zbraní, protože imperialismus není nejen odhodlán se jich zříci, ale neustále přesvědčuje o své připravenosti použít tyto zbraně jako první. Proto tak jako dříve, nejdůležitějším úkolem je udržování nepřetržité pohotovosti vojsk k vedení odvetných jaderných úderů na agresora s nepřijatelnými pro něho ztrátami. Při přípravě na takovou činnost musíme ji hodnotit jako způsob předcházení jaderné válce.

Současně se jeví jako nezbytné věnovat větší pozornost přípravě vojsk k vedení bojové činnosti v konvenční válce v jejich nových nebezpečnějších a složitějších formách, v tom i v podmínkách hromadného použití nepřátelských vysoce přesných zbraní, dále s přihlédnutím k možnému závažnému rozrušení jaderných elektráren a chemicky nebezpečných podniků. To vyžaduje vysoké umění, vytříbené vojenské mistrovství, podrobnější rozpracování způsobů plnění každého bojového úkolu.

Při obranném zaměření vojenské doktriny je nezbytné studovat všechny druhy operací a bojové činnosti. Spolu s tím je zapotřebí více pozornosti věnovat především otázkám přípravy a vedení obranného boje a obranných operací, organizaci

a vedení na agresora odvetných a odvetných střetných úderů, které na počátku války tvoří základ činnosti Sovětských ozbrojených sil. Zvláště je **důležité překonat nedocenění obrany, skončit se zjednodušeným přístupem k jejímu procvičování na cvičeních. Je nutné zvládnout různé varianty zaměstnání a vedení obrany, v plném rozsahu řešit úkoly ženijního vybavování obranných čar a postavení, organizace palebného systému a zátarasů.**

Soudobá obrana musí úspěšně klást odpor mohutnému útoku nepříteli, organizovanému podle principu kombinované vzdušné a pozemní operace, zabezpečit odrazení rozhodných úderů, vedených do velké hloubky, obchvatu ze vzduchu, aktivní činnosti jeho diverzní průzkumných sil. Hlavním cílem obrany je odrazit útok nepříteli, udržet zaujaté čáry, nedopustit hluboký průlom, vyloučit ztrátu značné části vlastního území, v krátké době zničit proniknuvší uskupení útočníka, odrazit je a vytvořit podmínky pro přechod do protio útoku. Tento cíl plnila obrana vždycky. Jeho dosažení dnes ovšem vyžaduje vlastní velké umění, soudobě vybudovanou obranu, zabezpečení její velké odolnosti proti nejnovějším prostředkům ničení nepříteli. Musí být aktivnější, předvídat efektivní vedení silných úderů na nepříteli, protiztečí a protiúderů.

V systému obrany je důležité studovat využívání osídlených prostorů, vodních překážek a dalších přírodních překážek. Směleji používat manévru palbou a vojsky, prostředky minování na dálku k rychlému soustředění úsilí na nejnebezpečnějších směrech. Spolu s tím ale nepřipustit šablonovité vedení protiztečí a protiúderů tam, kde jsou neúčelné a prakticky nemožné. Na cvičeních je zapotřebí dovedně spojit vedení protiztečí a protiúderů, pečlivě připravovaných a spolehlivě zabezpečených palbou, s využitím druhých sledů a záloh k zaujetí a udržení obranných postavení, čar a prostorů.

Zkušenosti minulých válek názorně přesvědčily, že protizteče a protiúderů mohou mít úspěch v tom případě, budou-li vedeny s překvapením, ve výhodné době, budou-li vojska dobře bráněna ze vzduchu, opírají se o pevnou frontu obrany, zejména na bocích. Kromě toho je nyní nutné brát v úvahu i mnohé dodatečné požadavky, které vznikají v souvislosti s možným použitím vysoce přesných zbraní nepříteli.

Na cvičeních a zaměstnáních je nezbytné studovat jak vynucenou obranu, organizovanou v nepříznivých podmínkách, při

značné převaze nepříteli, tak i přípravou předem; přechod do ní, jak svědčí zkušenosti z kurské bitvy, může poskytnout podobné výhody.

Nejdůležitějším úkolem přípravy vojsk v rámci obranného charakteru vojenské doktriny se stává studium a praktické **zvládnutí způsobů přechodu od obrany k protiútoku**. Ve strategickém měřítku je to spojeno se studiem problémů strategického protiútku, na operačně taktickém a taktickém se zdokonalováním způsobů vedení střetných bojů, sražení a přechodu do útoku na útočníka nebo opevňujícího se nepříteli, s přípravou takového útoku již v průběhu obrany. Rozhodující význam přitom má studium činnosti, která by umožnila rychle zvratit průběh válečné činnosti, vybojovat nadvládu ve vzduchu, získat operační a taktickou iniciativu.

Při přechodu do protiútku je nutné zvládnout soudobě, vysoce manévrové způsoby jeho vedení, dosahovat zvýšení temp. v průběhu útoku směleji využívat obchvatu nepříteli ze vzduchu, zvládnout vedení úderů, rozhodné rozdělení, obklíčení a rychlé zničení jeho uskupení, neoslabovat pozornost násilnému přechodu vodních překážek, vedení útočné činnosti ve zvláštních podmínkách.

Ve výcvikovém roce musí být zvýšeny požadavky na pečlivou praktickou přípravu každé operace a boje. Je nutné zvýšit kvalitu rozhodnutí a plánování operací, jejich odůvodněnost. Velmi důležité je překonávat šablony a schematicismus, všemožně rozvíjet tvůrčí práci a iniciativu velitelů a štábů. Přitom mnohé závisí na řídicích zaměstnání, kteří musí vysoce hodnotit ne stereotypní rozhodnutí a plány, ale rozhodnutí nejednoduchá, tvůrčí, jejichž základem je hluboké operační myšlení, válečná lest a která neúplněji odrážejí konkrétní podmínky situace.

Zvláštní úsilí však musí být soustředěno na to, jak organizovat splnění přijatých rozhodnutí. K tomu je nutné učit pečlivě zjišťovat nepříteli, správně plánovat paľbu, uskutečňovat součinnost na mapách a bezprostředně v terénu, řešit v plném rozsahu všechna nezbytná opatření všech druhů bojového, technického a týlového zabezpečení, prakticky organizovat vedení a spojení, politickou práci u vojsk. Zvláště je důležité, na základě nových požadavků, procvičovat vedení průzkumu, radioelektronického boje, maskování, materiální a technické zabezpečení. Zkušenosti svědčí o tom, že je to nesnadné. Úspěch závisí

na přesné organizaci, dobře promyšleného systému kontroly, podrobně zplánované a sladěné práce velitelů, důstojníků štábů, politických orgánů bezprostředně u podřízených svazků a útvarů.

Výcvikový rok 1988 se musí stát přelomem v bojové přípravě vojsk. Je nezbytné rozhodně zvýšit organizovanost a kvalitu bojového výcviku ve všech druzích ozbrojených sil. Bojová příprava musí být postavena do středu veškeré praktické činnosti velitelů, štábů a politických orgánů, pokládána jako prováděná povinnost, hlavní faktor a hlavní podmínka zvýšení bojovosti vojsk, rozhodující prostředek výchovy příslušníků armády, upevnění organizovanosti a kázně. Je nutné ještě důsledněji bojovat se všemi ulpělými jevy v bojové přípravě, rozhodně překonávat prvky okázalosti, shovívavosti, oslabování a zjednodušování, všude zavádět do učebního procesu nejpokrokovější výsledky metodiky. Je nutné dosáhnout zapojení všech vojáků do bojové přípravy, zvýšit požadavky na kvalitu každého zaměstnání a cvičení, osobní odpovědnost všech velitelských a technických kádrů, důstojníků štábů za stav a výsledky bojové přípravy, splnění učebních plánů a rozvrhů. Ve všech druzích ozbrojených sil a druzích vojsk je nezbytné plánovitě a cílevědomě zdokonalovat výcvikovou materiální základnu, převést ji na kvalitativně nový základ.

Na zvláštním významu nabývá další zvýšení úrovně **polního a leteckého výcviku vojsk**. Linie na maximální přiblížení výcviku k boji musí být prosazována s větší důsledností. Princip „učit vojska tomu, co je nezbytné ve válce“ musí být bezpodmínečně dodržován. Orgány vedení, svazky a útvary musí být připravovány na reálné splnění úkolů ve velmi složité situaci, k boji se silným, technicky vybaveným a zákeřným nepřítelem.

Zvláštní pozornost ve všech druzích ozbrojených sil musí být věnována zdokonalování **taktické přípravy**. Je nutné neustále hledat, rozpracovávat a osvořovat si nové taktické zásady, hlouběji analyzovat a aktivněji rozšiřovat pokrokové zkušenosti při taktickém výcviku vojsk. Nejdůležitějším úkolem se stává všestranné zkvalitnění **přípravy vojsk k pochodu**, zvýšení připravenosti schopnosti svazků a útvarů organizovaně uskutečnit dlouhotrvající pochod na velké vzdálenosti v přesně stanovené době. V souvislosti s tím se zvyšuje význam přípravy velitelů a štábů v umění organizovat a zabezpečovat pochod, vést proudy ve velkých rychlostech.

Je nezbytné zvýšit pozornost **noční přípravě** vojsk, jejich schopnosti snášet dlouhotrvající bojové úpětí, vést nepřetržitý boj, plnit bojové úkoly v nočních podmínkách a za špatné viditelnosti a s takovou efektivností jako ve dne.

V **těsné spojitosti s taktickou přípravou** musí být **plánovány i další druhy přípravy** — palebná, technická a speciální. Zvláště důležité je zvýšit účinnost palby, spolehlivost ničení cílů na maximálních vzdálenostech s minimální spotřebou munice. Značně musí být zvýšena úroveň **pořadové a fyzické přípravy vojsk**.

Obranný charakter sovětské vojenské doktriny má velký vliv na zaměření operací a bojové přípravy všech druhů ozbrojených sil.

Pro vojska PVO je nejdůležitějším úkolem další zvyšování jejich pohotovosti k rozhodnému zabránění možných narušení vzdušného prostoru SSSR, odrážení vzdušného napadení nepřítele s použitím nových prostředků.

Ve vojenských leteckých silách je důležité soustředit hlavní úsilí na zvládnutí způsobů činnosti letectva při odrazení překvapivého napadení nepřítele, jeho proniknutí, na vybojování nadvlády ve vzduchu, zničení leteckých a raketových jaderných uskupení, úderných uskupení pozemních vojsk.

Nejdůležitější podmínkou zvýšení úrovně bojové přípravy vojsk je zásadní **zkvalitnění profesionální přípravy důstojnického sboru**. Je nutné dosáhnout toho, aby každý důstojník byl ideově na výši, měl dobré organizační schopnosti, dokonale ovládal základy vojenství, důkladně znal bojové a vševojskové řády, směrnice, programy výcviku, svěřenou zbraň a techniku, prostředky velení, uměl tvůrčím způsobem a iniciativně plnit stanovené úkoly, přesně vydávat rozkazy a vyžadovat jejich plnění, organizovat každodenní život a činnost vojsk, upevňovat kázeň, vykonávat individuální výchovnou práci s příslušníky armády.

Nemálo důležitá úloha při výcviku a výchově vojsk patří **poddůstojníkům**. Jejich velitelské schopnosti musí být neustálou péčí velitelů utvářeny.

ÚV KSSS a sovětská vláda vyžadují od ozbrojených sil **rozhodný obrát k vědě, k poznatkům věnování na základě posledních výsledků teoretického myšlení a zkušeností z Velké vlastenecké války. Ve vě-**

decké práci musí být hlavní úsilí soustředěno na hluboké vědecké rozpracování nově vznikajících základních a praktických problémů s přihlédnutím k novým požadavkům sovětské vojenské doktriny, k jejímu obrannému zaměření. Je nezbytné najít účinné působení proti válečným přípravám nepřítelů, jeho novým strategickým a operačním koncepcím. Na pronikavém významu nabývá sladění uskutečňování vojenskoteoretických, vojenskotechnických a vojenskohistorických výzkumů. Zvýšena musí být efektivnost činnosti vojenských akademií, vědeckovýzkumných organizací ministerstva obrany. Je nutné zkvalitňovat řízení vědecké práce, zvyšovat kvalitu a výslednost, praktický význam řešených vědeckovýzkumných prací, publikovaných vědeckých prací a obhajovaných disertačních prací.

Důležitá úloha při přípravě vojsk patří **vojenským školám**, které ve své práci musí soustředit hlavní úsilí na zásadní přestavbu učebního a výchovného procesu, zkvalitnění vojenské výchovy a vojenské profesionální přípravy frekventantů a posluchačů, na praktické zaměření jejich výchovy. Základními kritérii práce vojenských škol musí být:

- hluboké znalosti posluchačů a frekventantů v otázkách základních zásad vojenského umění,
- vysoká vojenskotechnická příprava,
- pevné velitelské návyky při velení vojskům ve složitých podmínkách soudobého boje,
- výchova vysoké osobní ukázněnosti a výkonnosti, vnitřní potřeby přesného plnění požadavků sovětských zákonů a vojenských řádů.

Nejdůležitějším úkolem ozbrojených sil v roce 1988 je další narůstání úsilí k všestrannému upevnění vojenské kázně. Ve středu pozornosti musí být mobilizace příslušníků armády k dodržování pořádku podle řádů, kázně výcvikového procesu, zkvalitňování způsobu života a péče o zdraví lidí, překonávání nedostatků ve služební činnosti důstojníků, vymýcení stále ještě existujících negativních jevů ve vzájemných vztazích mezi vojáky. Je nutné zvýšit osobní odpovědnost velitelů, politických orgánů, stranického a komсомolského aktivu za organizaci služby a života vojáků v přesném souladu s požadavky nových řádů. Vést aktivní práci ke sjednocování vojenských kolektivů a vytvářet vztahy přátelství a soudružství, propagovat nejlepší tradice armády, posilovat vliv kole-

tivu na výchovu vysoké odpovědnosti za splnění vojenských povinností. Je nutné v praxi uskutečnit rozhodný obrát všech k hlavnímu strategickému úkolu — individuální práci, kterou XXVII. sjezd KSSS stanovil jako nejdůležitější formu výchovy.

Ve výcvikové roce je zapotřebí věnovat zvláštní pozornost prohloubení přestavby stranickopolitické práce, zvýšení její účinnosti. Základ stranickopolitické práce musí tvořit hluboké vysvětlování současných požadavků KSSS a sovětské vlády na přípravu vojsk. Na základě důkladného studia strategického kursu a politiky KSSS, úkolů, stanovených ozbrojeným silám XXVII. sjezdem strany, je nutné u vojáků formovat komunistický světový názor, aktivní postoj k přestavbě, vysokou osobní odpovědnost za splnění vojenských povinností. V současné době jsou zvláště důležité kvalitativní změny v politickém školení vojáků s tím, aby zásady marxisticko-leninské teorie byly rozhodněji zaváděny do praxe.

Na zvláštním významu nabývá otázka obnovení systému marxisticko-leninské přípravy důstojníků a politického školení vojáků, poddůstojníků a praporčíků. Hlavní přitom je, aby každé zaměstnání bylo přeměněno ve školu tvůrčí práce, vědecké analýzy aktuálních problémů současnosti. Je zapotřebí důsledněji zavádět do učebního procesu aktivní formy a metody školení.

Ideově politická výchova vojáků, její obsah, formy a metody musí být uvedeny do úplného souladu s realitami vnitřního i zahraničního života. Je nutné zvyšovat politickou bdělost, třídní uvědomění vojáků, rozhodně odstraňovat pacifistické náladky, vychovávat odolnost k buržoazní ideologii, připravenost se zbraní v rukou odpovědět na každé dobrodružství ze strany reakčních sil imperialismu. Základem ideové výchovné práce musí být hluboké, tvůrčí, se životem země a armády těsně spojené studium závěrů XXVII. sjezdu strany, následujících zasedání ÚV KSSS, materiálů věnovaných 70. výročí Velkého října a 70. výročí Sovětských ozbrojených sil.

Zásadní změny vyžaduje i **styl činnosti politických orgánů a stranických výborů.** Hlavní v jejich práci je důsledné upevňování revolučního ducha přestavby, hluboký vztah k otázkám výběru a rozmístění kádrů, ke zvýšení jejich odpovědnosti za uložené úkoly, všestranné studium stavu věci u útvarů a jednotek, včasné zjištění a principiální zhodnocení nedostatků, přijetí energických opatření k jejich odstra-

nění, podpora a rozšiřování pokrokových zkušeností přestavby.

Na XXVII. sjezdu KSSS byly nazvány základní stranické organizace předvojem přestavby. Stranické organizace v armádě a stranický aktiv musí vystupovat jako iniciátoři a organizátoři přestavby, ukazovat příklad nových přístupů, jednoty slova a činu. Hlavní pozornost je nutné soustředit na maximální aktivizaci komunistů k vyvedení z pasivního stavu těch, kteří se nezkeřli starých metod práce.

Současně s tím je nezbytné v širší míře rozvíjet demokratismus v životě armády, zvyšovat aktivnost a bojovnost stranických a komсомolských organizací, rozšiřovat jejich reálnou účast při překonávání nedostatků ve výcviku a výchově vojsk, při zdokonalování práce s důstojnickými kádry, praporčíky, poddůstojníky a staršími při řešení sociálních otázek. Současně je nutné všestranně upevňovat nedílnou velitelskou pravomoc na stranickém základě, zvyšovat autoritu velitelů a náčelníků.

Přestavba v armádě jen tehdy bude probíhat úspěšně a dynamicky, budou-li v ní udávat tón řídicí orgány. V přestavbě je hlavní v jejich činnosti zvládnout leninský styl práce s lidmi, zřít se pustého administrativního, zbytečně reglementace a zákazů, malicherného hodnocení podřízených, nedůvěry v jejich rozum, zkušenosti a odpovědný přístup k povinnostem. Řídicí orgány musí prokazovat vzory ideové pevnosti, dodržování kázně, věrnosti vojenským povinnostem, cti, slušnosti, neúplnosti, skromnosti, nepřipustnosti k narušení morálky.

V podmínkách uskutečňované přestavby vyžaduje obnovení i **mechanismus socialistického soutěžení.** Při organizaci soutěžení se musí stát hlavním překonáním formalismu, šablony a přeorganizovanosti, upevňování leninských principů organizace soutěžení, další rozšiřování demokracie a obecné známosti, zabezpečení reálné účasti každého vojáka, poddůstojníka a důstojníka v soutěžení. Je nezbytné zainteresovat lidi o jeho výsledky, rozvíjet u nich zájem, snahu o zvýšení své profesionální přípravy.

Důležité je uvést do života vojenských kolektivů princip sociální spravedlnosti při hodnocení výsledků a vyhlašování vítězů. Socialistické soutěžení a jeho průběh musí vzbuzovat u lidí pocit přesvědčení, že je organizováno ve jménu zdokonalování práce, každého jeho účastníka a kolektivu v celku.

V současné době probíhá důležitá etapa přestavby. Hlavní starostlivost velitelů, politických orgánů, stranických a komsomolských organizací je praktické plnění závěrů XXVII. sjezdu strany, následujících zasedání ÚV KSSS, zásada zaměření sovětské vojenské doktríny, jednotné vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy, jejího obranného charakteru, úkolů ministerstva obrany SSSR pro přípravu vojsk. Povinností každého vojáka je přinést důstojný vklad věci udržování bojeschopnosti a bojové pohotovosti Sovětských ozbrojených sil.